

сучасності. Молода спортивна наука України. 2012. Вип. С.163-168.

5. Bergvall E. The Olympic Games of Stockholm 1912. Official Report. Stockholm: Wahlström and Widstrand. 1912. p. 806-811.

6. Olympic Games Art Contest 1912-1948 [Electronic resource]. Access made : <http://olympic-museum.de/art/artcompetition.htm>.

7. Polski Komitet Olimpijski. 90 lat na olimpijskim szlaku. Warszawa, 2009. 455 s.

8. Stanton R. The forgotten Olympic art competitions – The story of the Olympic art competitions of the 20th century / Richard Stanton. Victoria: Trafford Publishing, 2001. 412 s.

9. The Olympic Art Competitions [Electronic resource]. Access made: http://books.google.com/books/about/The_Forgotten_Olympic_Art_Competitions.

Мосійчук Л.В. <https://orcid.org/0000-0002-2756-5795>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ОСВІТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

**Тернопільський національний педагогічний
університет ім. В. Гнатюка**

Annotation. У статті автор розглядає явище «олімпізму» на сучасному етапі розвитку суспільства. Знайомить читача з історією виникнення олімпійського руху, його метою та завданнями, основними ідеями, та принципами, розглядає проблеми педагогічної діяльності в межах олімпійського руху для належної освіти дітей та молоді. Пропонує шляхи вирішення виявлених проблем.

Keywords: олімпійська освіта, олімпійський рух, педагогічна діяльність, фізкультурна освіта.

Постановка проблеми. Важко знайти інше соціальне явище, яке викликало б до себе таку велику увагу та симпатію як «олімпізм». В наш час його роль і значення стали такими вагомими і, у той же час, суперечливими, як ніколи в минулому. Сучасний олімпізм посідає особливе місце в соціальному та культурному житті суспільства, формує здоровий спосіб життя людини. Він визнаний у світі як значна соціокультурна формація, в якій закладені гуманістичні цінності, серед яких прагнення до миру, співпраці, та взаємопорозуміння. На

сучасному етапі розвитку олімпійського руху вагоме місце посідає олімпійська освіта, формування якої покладено на педагогічних працівників середніх та вищих навчальних закладів. Метою олімпійської освіти є залучення дітей та молоді до ідеалів та цінностей олімпізму. Олімпійська освіта посідає важливе місце в загальній системі освіти, виховання та навчання підростаючого покоління. В багатьох країнах реалізуються програми олімпійською освіти для школярів, студентів та інших груп населення. У 1994 році при підтримці президента МОК створено Керівний комітет проекту всесвітньою компанією «Національні олімпійські комітети в дії: пропагування олімпійських ідеалів через освіту».

Поряд з цим, вагомим недоліком педагогічної діяльності в межах олімпійського руху є проведення незалежних ніж собою заходів для пропагування ідеалів та цінностей олімпізму. На даний час назріла необхідність переосмислення практичної реалізації цієї діяльності як певної системи. Перш за все можна виділити три відносно самостійні складові олімпійської освіти: 1) Засвоєння спеціальних знань; 2) Формування мотивації до занять: інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, установок); 3) Формування відповідних умінь та навичок.

Мета дослідження. Визначити шляхи впровадження ідеалів та цінностей олімпізму в освіту дітей та молоді.

Методи дослідження. Аналіз та узагальнення літературних джерел.

Результати досліджень. «Олімпізм» - філософія життя, яка об'єднує у єдине ціле тіло, волю та розум. Мета олімпізму – спрямувати спорт на служіння гармонійному розвитку людини, благополуччю суспільства, збереженню загальнолюдських цінностей. Ідея олімпізму пов'язана із олімпійськими іграми, які проводилися ще у древній Греції з 776 року до н.е. до 393 рік н.е. в Олімпії – одній з найбільших її святилищ. Від Олімпії пішла і назва ігор. Ігри являли собою заходи релігійного та спортивного призначення. Всього було проведено 293 олімпіади. Олімпійські ігри суттєво втратили своє значення з приходом римлян. Після того, як християнство стало офіційною релігією, ігри стали розглядатись як прояв язичництва і у 394 році були заборонені імператором Феодосієм I. Відродженню олімпійських ігор після славнозвісних часів Древньої Греції, ми вдячні французькому ентузіасту, великому прихильнику спорту барону П'єру де Кубертену. Завдяки його багато річним

зусиллям 23 червня 1894 року був створений Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Ця організація і на сьогодні є вищим керівним органом олімпійського руху. Перші всесвітні змагання, аналогічні древньогрецьким Олімпійським іграм, відбулися у 1896 році в Афінах. У програмі було дев'ять видів спорту: легка атлетика, гімнастика, плавання, підймання вантажів боротьба, стрільба, фехтування, велогонки та теніс. З цього моменту Олімпійські ігри стали головною міжнародною спортивною подією.

Олімпійський девіз латинською мовою – «*citius, altius, fortius*», що перекладається як «швидше, вище, сильніше». Він спрямовує педагогічну діяльність на формування у молоді інтересу та потреби у систематичних заняттях спортом, мотивує показувати найвищі спортивні результати, а також використовувати знання із області історії і сучасної практики олімпійського руху, що сприятиме досягненню саме таких результатів. Отож, метою олімпійської освіти є формування у дітей та молоді лише тих знань, інтересів, умінь та навичок, що орієнтують їх на високі досягнення у руховій та спортивній діяльності, але і поряд з цим дозволятимуть правильно оцінити та використати гуманістичний потенціал фізичного виховання та спорту. Усі інші знання, уміння та навички, можуть не тільки не входити до предмету педагогічної діяльності в межах олімпійського руху, але і навіть бути протилежними їй (агресивність у спорті, використання допінгу тощо).

Теоретичний компонент олімпійської освіти становлять знання про: 1) олімпійські ігри та олімпійський рух, їх історію, мету, завдання, головні ідеали та цінності; 2) спорт, його різновиди, про засоби та методи спортивної підготовки; 3) гуманістичний соціально-культурний ідеал спорту та його ролі у здоровому способі життя, про його місце в системі засобів, що забезпечать формування особистої фізичної культури.

Та не дивлячись на вкрай важливе значення вище вказаних постулатів у олімпійській освіті допускаються дві крайності. Перша з них полягає у досить широкому тлумаченні цих завдань – коли до них відносять практично усі знання пов'язані зі спортом, спортивним тренуванням, фізичною культурою, збереженням та зміцненням здоров'я. У такому контексті олімпійська освіта втрачає свою специфіку, співпадаючи із загальними завданнями фізичного виховання та спортивного виховання. Інша крайність полягає у надто вузькому погляді на

ці точки зору, у зведенні їх лише до задачі формування знань про олімпійські ігри та олімпійський рух. Інформаційна робота хоч і займає важливе місце в олімпійській освіті, та найголовніше – сформувавати реальні мотиви, що спонукають учасників олімпійського руху орієнтуватися на його цінності у своїй поведінці, спрямовуючи свої зусилля на втілення їх у життя. Вирішальний вплив на формування таких мотивів чинять життєвий досвід, переконання особи, її моральні та естетичні почуття. Мотив викликає в людини інтерес до систематичного здійснення тієї чи іншої діяльності. В результаті мотивація поступово перетворюється на звичку, що набирає характеру потреби. Це позитивно позначається на формуванні у молоді інтересу до спорту, олімпійських ігор та олімпійського руху. Тут важливо забезпечити сприйняття спорту як одного із важливих засобів формування особистої фізичної культури, ведення здорового способу життя, перевірки власних фізичних та вольових можливостей. При цьому кожен повинен бути переконаний, що тільки така поведінка є правильною та допустимою.

Створення належної системи олімпійської освіти передбачає включення в цю роботу не тільки спеціалістів галузі фізичного виховання та спорту, але й вчителів та викладачів інших навчальних дисциплін. Важливу роль у цьому можуть відіграти відомі спортсмени, діячі науки та культури, відомі художники, письменники, артисти, працівники засобів масової інформації.

Висновки. Педагогічна діяльність в межах олімпійської освіти повинна базуватись на теоретичному, гуманістичному та мотиваційному компонентах. Теоретичним компонентом олімпійської освіти є знання про: олімпійські ігри та олімпійський рух, їх історію, мету, завдання, головні ідеали та цінності; спорт, його різновиди, про засоби та методи спортивної підготовки. Гуманістичний компонент зорієнтований та соціально-культурний ідеал спорту, його роль у здоровому способі життя та формуванні особистої фізичної культури. Мотиваційний компонент олімпійської освіти повинен орієнтувати його учасників на цінності «олімпізму», спрямовувати свої зусилля на втілення їх у життя.

Список літератури.

1. Булатова М. М. Система олимпийского образования в Украине (1991-2006): методология и практические результаты

// Современный олимпийский спорт и спорт для всех: материалы X Междунар. науч. конгр. - Гданск, 2006. - С. 38-41.

2. Булатова М. М. Система олімпійської освіти та нові форми її впровадження // Олимпийский спорт и спорт для всех: тезисы IX Международного научного конгресса. - К.: Олимп. литература, 2005.

- 7 с.

3. ГЕРЦИК М. С. Вступ до спеціальностей галузі фізичне виховання і спорт: навч. посіб. / М. С. Герцик, Вацеба О. М. — Л. : Українські технології, 2003. - 232 с.

4. Кыласов А. В. Окольцованный спорт: Истоки и СМЫСЛ современного олимпизма [Текст] / Алексей Кыласов. - М.: АИРО-XXI, 2010.-328 с.

5. Матвеев С. Ф. Олімпійська освіта пріоритетний напрям в діяльності Олімпійської академії України / С. Ф. Матвеев, Л. О. Радченко, Я. С. Щербашин // Олимп. спорт і спорт для всіх: IX Міжнар. наук. конгр.: тези доп. - К.: Олимп. література, 2005. - 22 с.

6. Мюллер Н. Олимпийское образование / Мюллер Н. // Мир спорта. - 2003. - № 3. - С. 6-12.

7. Олімпійська освіта: методичні рекомендації. / укл. М. М. Булатова, С. Ф. Матвеев, В. Ф. Бойко [та ін.] – К., 2002. - 40 с.

8. Родиченко В. С. Олимпийское образование и современные тенденции развития в области политики и идеологии / Родиченко В. С., Столяров В. И. // Спорт, духовные ценности, культура. - М., 1997. - Вып. 6. - С. 26 - 32.